

עת"א 5003/11/17 - סלמאן ח'יר, נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 5003-11-17 ח'יר(אסיר) נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'

בפני העותר נגד המשיבים	כבוד השופט יוסף בן-חמו סלמאן ח'יר,
1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון 2. מדינת ישראל	

החלטה

בפני עתירת אסיר נגד ההחלטה המנהלית של ה"קצין המוסמך" - מפקד מחוז צפון בשב"ס, מיום 17/10/17, לפיה הוחלט על הפסקה מנהלית של המשך ריצוי עונש המאסר שנגזר על העותר בדרך של עבודות שירות זאת, מכח סמכותו על פי סעיף 51ט לחוק העונשין, וכי העותר יישא את יתרת עונש המאסר שנותרה לריצוי, בבית הסוהר.

על העותר נגזר עונש מאסר של 6 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות בת.פ. 48277-12-14 בבית משפט השלום בעכו, לאחר שהורשע במסגרת הסדר טיעון בעבירות אלימות - פציעה, תקיפה הגורמת חבלה של ממש וחבלה במזיד ברכב. מועד תחילת ריצוי העונש נקבע ליום 4/5/17.

נימוקי העתירה

- העותר החל לרצות את עונשו ביום 7/5/17 במועצה הדתית בכרמיאל, אולם זכה ליחס משפיל מצד המפקח האחראי עליו, בין היתר, בקללות וגידופים. העותר נאלץ להשלים עם מצב נורא זה.
- במהלך חודש יוני 2017 ביקש העותר מהמפקח האחראי לאפשר לו יום חופש לרגל חתונת בן דודו, אך בקשתו נדחתה. העותר הגיב בוויכוח מסוים ובתגובה המפקח צעק עליו, גידף אותו בצרחות, קללות ואיומים.
- הצטברות זו של התנכלות, השפלה, איומים וצרחות ואי היענות לבקשת החופש הביאו את העותר למצב של ייאוש והוא לא חזר יותר לעבודה.
- העותר טוען כי האמור בבקשה להפסקה מנהלית של עבודות השירות אינו נכון בלשון המעטה, וכי הוא מעולם לא קיבל כל פנייה ו/או זימון לשימוע, גם לא טלפונית ולא באמצעות המשטרה.
- לעותר אין בית משלו, אין לו תיבת דואר, אין לו כתובת משלו ולא ברור לאן שלח המשיב את הזימון לשימוע.

- יחסיו של העותר עם אביו הינם עכורים מאוד, והוא איננו מתגורר בבית הוריו.
- שמו של העותר הוא שם נפוץ במשפחה וביישוב בו הוא מתגורר וישנם יותר מ-10 אנשים ששם זהה.
- העותר מבקש שיינתן בו אמון ושיתאפשר לו להוכיח שהוא אכן ראוי לאמון בית המשפט.
- זכות השימוע של העותר שהינה זכות יסוד, נפגעה.
- העותר הוא אדם נורמטיבי, חייל משוחרר. זו הסתבכותו הראשונה. שליחתו לבית הסוהר תגרום לו נזק בלתי הפיך.

כתב התשובה

- העותר התעלם מהחלטת בית המשפט, שהורה לו בגזר הדין להתייצב לתחילת ריצוי עונשו ביום **4/5/17** בשעה 08:00 במשרדי הממונה **בטבריה**.
- העותר זומן לשיחת בירור שנערכה לו ביום 7/5/17. העותר הוזהר וניתנה לו הזדמנות נוספת לרצות את עונש המאסר בדרך של עבודות שירות.
- העותר אכן התייצב לעבודות השירות במהלך חודש מאי, אולם בחודש יוני החל להעדר מהעבודה לעיתים קרובות מאוד. מתחילת חודש יוני עד 18/6/17 התייצב לעבודה 6 ימים בלבד.
- מאז 18/6/17 הפסיק העותר להגיע לעבודה וניתק קשר עם משרד הממונה.
- הממונה ו/או נציגיו ניסו מס' פעמים ליצור קשר עם העותר ולזמנו לשיחת בירור ובהמשך לשימוע, אולם חרף ניסיונות אלו ושיחות שקיים המפקח עם העותר, העותר לא התייצב באף לא אחד מהמועדים שנקבעו לו ולא יצר קשר עם הממונה או עם מי מטעמו.
- בשיחה האחרונה שהתקיימה עם העותר, ביום 30/7/17, הבהיר העותר למפקח כי הוא אינו מעוניין בהמשך ריצוי עבודות השירות והודיע "**תעשה מה שאתה רוצה, לא רוצה להמשיך בעבודות שירות**". במהלך השיחה הודיע המפקח לעותר כי הוא מוזמן לשימוע שייערך ביום 16/8/17. בהמשך נשלחה לעותר הזמנה בכתב לשימוע לכתובת שנמסרה על ידו. דבר הדואר "לא נדרש".
- השימוע נערך כדין.
- לאחר הדיון שנערך במעמד הצדדים ביום 20/11/17 ניתנה הוראה למשיבה להגיש התייחסות עניינית של המפקח לטענות שנטענו כלפיו על ידי העותר. הוגש כתב תשובה משלים והתייחסות מפורטת.

דין

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, אני סבור כי לא נפל פגם בהחלטה המנהלית ודין העתירה להידחות.

על פי הוראות **סעיף 51ב(ב)(2)** אחד התנאים לכך שבית המשפט רשאי להחליט שנאשם יישא את עונש המאסר, כולו או חלקו, בעבודות שירות הוא: "**אם מתקיימים כל אלה...**

(2) הנאשם הסכים לשאת את עונש המאסר בעבודות שירות, בהתאם לתנאים שנקבעו בחוות דעת הממונה".

סעיף 51ג(א) קובע כי כאשר בית המשפט מטיל עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, **תחל עבודת השירות ביום שקבע בית המשפט.**

העותר הפר את הוראת בית המשפט ולא התייצב לביצוע עבודות השירות במועד שנקבע בגזר הדין.

לעותר הוסברו ה"**כללים והוראות לעובד שירות - תנאי שירות**" עליהם הוא חתם בפני המפקח.

מקור הסמכות לקביעת כללים אלה הוא **סעיף 51ח(א)** לחוק העונשין.

כלל **1.א.** קובע כי עובד השירות יבצע את עבודות השירות **באופן קבוע ורצוף.**

כלל **1.ח.** מחייב עובד שירות להתייצב למשרדי הממונה לצורך **בירור, שימוע** וכו'.

כלל **1.יב.** מורה כי עובד השירות **ידווח למפקח בתוך 48 שעות על כל שינוי בפרטיו האישיים**, כגון: כתובת, מס' טלפון, מס' סלולרי, פתיחת תיק רפואי, הגשת כתב אישום, מעצר, שינויים במצב רפואי.

כלל **1.יג.** קובע כי **מסמכים מטעם הממונה יועברו לכתובת שעליה הצהיר עובד השירות ועל העובד לדאוג לקבל את דבר הדואר לרשותו.**

העותר הפר ברגל גסה את הכללים שוב ושוב והוכיח במעשיו שאין הוא ראוי לאמון ולפריבילגיה שניתנה לו.

לא רק הממונה הסביר לעותר את חובותיו, אלא גם בית המשפט.

בסעיף א' לגזר הדין ציין בית המשפט, לאחר שקבע שעל העותר **להתייצב ביום 4/5/17 שעה 08:00 אצל הממונה על עבודות השירות בטבריה, הוסברה לנאשם משמעות ריצוי עבודות השירות.**

בטופס שיחת הבירור מיום 7/5/17 נרשם:

"**פירוט נימוק הזימון: העו"ש לא התייצב ולא הגיע להתחלת עבודות למרות שהמפקח יאיר התקשר אליו כמה**

דברי עובד השירות: "חשבתי שאני צריך להגיע ישירות לכרמיאל".

העותר הוזנה והובהר לו כי אם לא יתייצב שוב יוזמן לשימוע.

העותר התייצב לראשונה בפני הממונה רק ביום 7/5/17 ונערך איתו ראיון קליטה והצבת עובד שירות. העותר חתם בחתימת ידו כי הוא מאשר שקרא את הכללים וההנחיות לעו"ש והם ברורים לו וכי הוא מסכים ומתחייב לעבוד על פיהם.

כלל 2.ה. מחייב את העו"ש לחתום בכרטיס נוכחות בתחילת כל יום עבודה ובסיומו. אי החתמת כרטיס תיחשב כאי התייצבות לעבודה.

עיון בכרטיס העבודה שצורף כנספח תומך בטענות המשיבה בדבר היעדרותו ואי התייצבותו של העותר לעבודות השירות.

בסעיף 4 למסמך "מענה לעתירה" שצורף אך הוא כנספח החתום על ידי רכז עבודות השירות, מפורטים הניסיונות ליצור קשר עם העותר ולגרום לו להתייצב לעבודות השירות מהן נעדר:

- ביום 27/6/17 שעה 15:33, התקשר המפקח לעו"ש לברר מדוע הוא אינו מתייצב לעבודה, לאחר שיום קודם לכן ערך המפקח ביקורים במקום העבודה והתברר שהעו"ש לא נכח במקום. עוד התברר כי לעו"ש ימי היעדרות רבים ללא אישור. העו"ש הוזמן טלפונית לשיחת ברור במשרדי הממונה בטבריה והסכים להגיע.

- ביום 10/7/17 שעה 08:20 התקשר המפקח וציין: "העו"ש לא מתייצב זמן רב לעבודה. כרגע לא זמין בנייד. בעבר הוזמן טלפונית מס' פעמים להגיע לשיחת ברור ולא התייצב למרות הבטחותיו שיגיע. ביקשתי מהרשם דקל לשלוח לעו"ש מכתב זימון לשיחת ברור ושימוע".

- ביום 30/7/17 התקשר המפקח לעו"ש ושוחח איתו. תיעוד השיחה: "העו"ש היה אמור להתייצב היום לשיחת ברור. העו"ש לא התייצב. התקשרתי אל העו"ש שאלתי מדוע לא הגיע לשיחת ברור טען שלא ידע. שאלתי את העו"ש אם מעוניין להמשיך בע"ש טען שיש לו חתונה במשפחה. אמרתי לעו"ש שהוא נעדר הרבה זמן מע"ש. העו"ש טען 'תעשה מה שאתה רוצה - לא רוצה להמשיך בע"ש. הודעתי לעו"ש שהוא מוזמן לשימוע ב - 16/8/17 ויכול להביא עו"ד איתו ואם לא יגיע יתבצע שימוע שלא בנוכחותו".

- ביום 6/8/17 בשעה 10:55 התקשר הרשם חאפז נוג'ידאת לכל הטלפונים הרשומים אך לא היה מענה.

העותר זומן לשימוע באמצעות הדואר ליום 16/8/17 אך לא הגיע לשימוע.

מאחר ודבר הדואר לא נדרש המתין הממונה עד ליום 14/10/17 אז התקבלה הודעה נוספת שדבר הדואר לא נדרש. מאחר והעו"ש ניתק קשר, לא תייצב לשימוע שאליו זומן, קיבל ממ"ז צפון את ההמלצה והורה על הפסקה מנהלית ביום

17/10/17.

נספח נוסף שצורף לכתב התשובה הוא תיעוד שיחות הטלפון שנערכו עם העותר. במסמך זה מפורט מס' פריט הדואר הרשום שנשלח לעותר. כמו כן, צורף צילום של פרטי המשלוח בדואר רשום וצילום של אישור המסירה. דבר הדואר נשלח לת.ד. שאותה מסר העותר.

על פי הכללים, כאמור, חלה עליו החובה לדאוג לקבל את דבר הדואר, וככל שיש שינויים בכתוב חלה עליו חובה לעדכן.

ב"כ העותר הסכים בדיון כי החלטתו של העותר להפסיק להתייצב לעבודות שירות היא מעשה שאסור היה לו לעשות (עמ' 1 לפרוטוקול, שורה 10), אך ביקש ליתן לו בכל זאת הזדמנות נוספת.

מפקח עבודות השירות, רס"מ כהן יאיר, התייחס לטענות שטען העותר כלפיו. מתברר כי הפרות הכללים מצד העותר החלו הרבה לפני שפגש לראשונה את המפקח.

העותר התייצב לעבודות ביום 7/5/17 בעוד שעפ"י החלטת בית המשפט היה צריך להתייצב ביום 4/5/17. ביום שהגיע למקום העבודה בכרמיאל, עזב את המקום ללא אישור וללא ידיעת המפקח והמעסיק. לאחר שבוע בו התייצב, העו"ש נעדר מהעבודה שוב ביום 16/5/17. המפקח פגש את העו"ש רק ביום 21/5/17. לאחר מועד זה, שוב נעדר העו"ש מס' ימים.

בשיחה שהיתה למפקח ביום 27/6/17 בה ניסה המפקח לברר עם העו"ש לא מתייצב, טען העותר: "יש לי בעיות בבית".

העו"ש הוזמן לשיחה גם על מנת לשמוע על קשייו ולנסות לעזור לו, אולם העו"ש לא התייצב. בשיחה נוספת מיום 30/7/17 הודיע העו"ש מפורשות שאין בכוונתו להתייצב לע"ש.

המפקח מכחיש נמרצות את הטענות בדבר קללות, אימים והתנכלויות. לדבריו, מדובר בטענות חסרות שחר. המפקח מציין כי בסה"כ הזדמן לו לפגוש את העו"ש פעמיים בלבד.

לא מצאתי שום ביסוס ראיתי לטענות העותר. לעתירה לא צורף תצהיר ולא שום תיעוד או ראיה שיש בה כדי לתמוך בטענות.

במצב דברים זה, כאשר דברי המפקח נתמכים במסמכים לרוב, טופס הברור, תיעוד השיחות, כרטיסי הנוכחות, אני דוחה את טענות העותר.

הרושם הכללי המתקבל מהתנהלותו של העותר הוא שהעותר סבר ש"עבודות השירות עובדות אצלו".

במקום ליטול בשתי ידיו ברצינות ובאחריות את הפריבילגיה שניתנה לו, בחר העותר לעשות דין לעצמו, להפר את החלטת בית המשפט, לא להישמע לממונה ולמפקח, להעדר ימים רבים ממקום העבודה ובהמשך להפסיק כליל להגיע

למקום העבודה.

ברע"ב 1684/13 עראר נ' מ"י נקבע :

"בהיות עבודות השירות סוג של מאסר בפועל, הגמישות בהן מוגבלת ביותר. יתר על כן, אין להלום גם טרחת אין קץ לרשויות בשל הפרות על ידי אסיר את כללי עבודות השירות על ידי הכבדה חוזרת ונשנית"

התייחסותו של העותר היתה לא רצינית לאורך כל הדרך והפכה את ריצוי המאסר בדרך של עבודות שירותל"חוכא ואיטלולא".

העותר התנהג כאילו מדובר בהתנדבות מצידו וכאילו ביצוע העבודות הוא מעשה חסד כלפי המערכת ולא הפנים כי מדובר בסנקציה פלילית ועונשית.

השימוע בהעדר נערך כדין. העותר גם הוזמן בשיחת טלפון וגם נשלחה לו הודעה בכתב לכתובת שהוא עצמו מסר.

עורך השימוע צדק בכך שלא ראה מקום ליתן אמון בעותר באופן שיצדיק מתן הזדמנות נוספת.

העותר הכתיב למעשה את התוצאה - של הפסקה מנהלית של עבודות השירות, על ידי מחדליו החוזרים.

לא נפל פגם מנהלי בהחלטת הקצין המוסמך.

העתירה נדחית.

העותר יתייצב ביום **28/11/17**, **עד השעה 09:00**, בבית המעצר קישון, לריצוי יתרת התקופה כפי שיקבע הממונה, במאסר בפועל.

ניתנה היום, ה' כסלו תשע"ח, 23 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.